

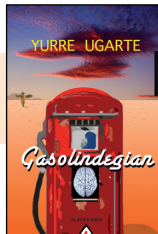
Liburuak

KRITIKA

Gasolindegian. Yurre Ugarte.
Alberdania. 98 orrialde. 14,50 euro.

Helduen literatura

Gema Lasarte

Opera postmoderno bateko eszenatoki aproposa

ZAZPI KONTAKIZUNEZ osatzen den nobela hau, edota narrazio motz hau, nahasketa askoren paradigma da. Horrela, liburuaren azalean agertzen zaigun gasolindegia Londresen ikusten diren telefono kabinen traza handiagoa hartzen diogu, gasolindegietako gasolina betetzeko tramankuluena baino. Baina ez, Irun aldean, Behobia aldean nonbait kokatua dagoen gasolindegia da. Espazio hori aski erreala izanik baina, fantasia guztien bilgune ere bihurtzen da. Izan ere, Ugarteren kontakizun honek errealitatetik asko du eta fantasiatik beste asko. Mugak apurtu ditu eta edozein aitzaki narratibo erabiltzen du batetik bestera salto egiteko. Protagonista bera aski erreala da, izan ere, Arte Ederrak ikasi arren gasolindegian baitihardu lanean mileurista gisa. Halere, txiki-txikitatik koadroak margotzeari utzi zionetik koreografiarako, fantasiarako zale-tasuna erakutsi eta operetako eszenatokiak antolatzen aritu da.

Gasolindegia berriz, “opera postmoderno bateko eszenatoki aproposa” da. Gasolindegitik gertu ordea, Arantoki baserria dago. Arantokiko baserriko Rokek herriko lehenengo puba ireki zuen, Funkytown izeneko. Istorioak errealitatetik fantasiarako etengabeko jauzian baldin badaude, espazioak ere hartaratu dira eta zer esanik ez pertsonaiak.

Protagonistaren inguruan pertsonaia bitxiak lotuko dira bakoitzak bere istorioaren oinorde. Notre Dameko Konkorduna, banpiroen gisara argazkietan ateratzen ez dena; Ines Land dantzaria, hegan egiten zuena; Claudiu errumaniarra, Sugeen Uhartean, Danubio bukatzen den Itsaso Beltzaren inguruan jaioa; Peru, greziar arte klasikoaren “kurosa”. Arantoki baserriko Roke, bele beltza. Veronika, Peru atzetik segitzen duen emakume maitemindua edota Peruk burutik ezin kendu duen emakumea. Pertsonaia bakoitzak bere istorioa du eta protagonistari lotzen zaio gasolindegia inguruan. Istorio hauek guztiak gehienetan fantastikoak dira nahiz eta errealitatean oina hartu. Fantasia horren errekreazioa batzubitutuan pinturari etengabe egiten zaizkion erreferentzietan kokatzen da. Gasolindegia ondoan dagoen Renoir-en soroa, Patinirren koadroak, Botticelliren *Venusaren jaiotza*. Protagonistak lehen pertsonan iragana eta oraina lotzen dituen narrazio motz honetan, errealismo fantastikoaren zantzuak aipatu beharko genituzke.

Eleberri honetatik beste zerbait azpimarratu beharko bagenu, koreografia lana izango litzateke, izan ere, espazioak oso ondo adieraziak eta koloreztatuak baitaude eta espazio bakoitzak bere istorioa eta bere pertsonaiak baititu. Espazialitatetik, koloreetatik jaio dira pertsonaien karakterizazioak eta narrazioaren tonuak. Gorriak, suaren semantikatik eratorriak, pixka bat surrealistak, errealistak eta onirikoak era berean. ■

‘Erlea’ aldizkariaren hirugarren zenbakia

Euskaltzaindiak kaleratzen duen 1.700en aldizkariak badu zenbaki berria. Eta ohiko moduan, hortzak izerditan jartzeko moduko sinadurak bildu ditu oraingoan ere *Erleak*: batzuk aipatzeagatik, Eider Rodriguezen eta Xabier Montoiaren ipuin bana, Edorta Jimenezen poema bat, Koldo Izagirrerren, Joseba

Erlea 3.
Batzuen artean.
Euskaltzaindia.
128 orrialde.
12 euro.

Sarrionandiaren, Bernardo Atxagaren testuak; Unai Elorriagaren, Beñat Sarasolaren, Fermin Etxegoienaren, Aritz Galarragaren liburu gomendioak; M o h a m e d Xukriri elkarritzeta... Literatur zalea asetzeko edukiak, ohiko edizio txukunean. ■

‘Jakín’ aldizkariaren 180. zenbakia

Joseba Intxaustiri elkarritzeta luzea egin dio Imanol Muruak *Jakín* aldizkariaren azken zenbakian. Euskararen historia sozialaren ikertzailea da Intxausti, urte luzetan jarduna da euskararen aldeko lanean eta ez dira ahaztekoak gaztetan *Jakinen* orrialdeetatik, garbizalekeriari nola egin zion aurre. Gainera, Julen Zabalo, Ilune Basterrak, Iker Iraolak eta Txoli Mateosek *1950-1980ko hamarkadetako etorkinen integrazio moduak Hego Euskal Herrian* artikulua sinatu dute. Eta, noski, *Egunen Gurgilean* sailean ohiko kolaboratzaileen artikulua topa daitezke literaturaz, soziolinguistikaz, arteaz eta zientziaz. ■

Jakín 180.
Batzuen artean.
Jakín.
136 orrialde.
12 euro.

